

УДК:346.54:663.5

Р. О. ЦИГАНОК

здобувач кафедри господарського права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, Харків
e-mail: tsyganokr@gmail.com

СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ОБОРОТУ ГОРІЛЧАНИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ

У статті розкрито основні проблеми правового регулювання виробництва та обороту горілчаних виробів у сучасній Україні та визначено основні шляхи їх вирішення. Для цього з'ясовано основні правові засоби державного регулювання в цій сфері господарської діяльності. Надано пропозиції з удосконалення застосування відповідних засобів регулювання на ринку горілчаних виробів.

Ключові слова: правове регулювання, державна політика у сфері торгівлі алкогольними напоями, виробництво алкоголю, торгівля горілчаними виробами, акцизний збір на алкогольні вироби.

Постановка проблеми. Правове регулювання діяльності підприємств з виробництва і продажу горілчаних напоїв має збалансувати декілька складних, інколи й взаємовиключних завдань: наповнення дохідної частини бюджету; збереження фізичного і духовного здоров'я нації; захист інтересів населення від споживання недоброякісної продукції тощо [1]. Це вимагає комплексного підходу до вирішення вказаних завдань, яке здійснюється насамперед правовими засобами та зусиллями спеціально уповноважених державних органів, що вирішують питання створення правових основ виробництва та продажу алкогольних напоїв.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями окремих аспектів розвитку ринку горілчаних виробів займаються як практики, які без-

посередньо причетні до алкогольної галузі, так і науковці-теоретики, а саме: В. Голик, В. Гончарук, А. Дрига, Л. Деткова, Т. Крушельницька та ін. У роботах цих авторів розглядалися окремі аспекти проблеми регулювання діяльності з виробництва та обороту алкогольних виробів, зокрема, питання вдосконалення системи державного регулювання й оподаткування цієї галузі [1–3], історичний аспект правового регулювання ринку алкоголю [4], пошуку ефективних методів боротьби з фальсифікатом та контрабандою [5] тощо. Однак динамічний розвиток галузі виробництва та обороту алкогольних і слабоалкогольних напоїв вимагає пошуку нових правових підходів у вирішенні проблеми збалансування інтересів держави та суспільства, що й спонукало до написання цієї статті.

Формулювання цілей. Мета публікації полягає у здійсненні аналізу сучасного стану правового регулювання господарської діяльності з виробництва та обороту алкогольних виробів в Україні, зокрема, оцінюванні сучасної нормативно-правової бази у сфері виробництва та обороту алкогольних напоїв виробів та виявлення тенденцій щодо подальшого регулювання і розвитку цієї галузі, особливо в аспекті правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. Галузь алкогольного виробництва в Україні за своєю прибутковістю для державного бюджету займає одну з чільних позицій. Але в останні 3–5 років у національній економіці склалася парадоксальна ситуація: з одного боку, статистика фіксує постійне зниження виробництва алкогольних напоїв, а з другого — стабільний, а інколи й зростаючий рівень їх споживання. Основними чинниками породження цього парадоксу, на нашу думку, є відсутність скоординованої регуляторної державної політики, недосконале законодавство з регулювання та оподаткування підприємств у сфері виробництва й продажу алкоголю, а також інтенсивного зростання тіньового ринку, що є наслідком постійного збільшення акцизного збору тощо.

Тому завдання вдосконалення законодавства, що регулює відносини, які виникають у процесі руху товарів від виробника до споживача, має об'єктивні причини, адже, чим складніша й багатогранніша сфера правового впливу, тим складніше створювати для неї досконалий нормативно-правовий регулятор [9].

У цьому сенсі велике інструментальне значення покладається на господарсько-правову політику держави, яка, за визначенням Д. В. Задихайла, базуючись на положеннях конституційного економічного порядку, економічної політики держави та наукової господарсько-правової доктрини і зафіксована у змісті державних програм економічного розвитку як обов'язкова, структурна та інструментальна їх складова є імперативною концептуальною позицією держави щодо напрямів та змісту подальшого розвитку господарського за-

конодавства, удосконалення практики його застосування, оптимізації правового господарського порядку як такого [6].

Алкогольні напої завжди були і будуть «популярними», оскільки вони «примирюють людину з дійсністю», а тому держава дбає про те, щоб при постійному попиті на «популярні» напої уникнути різноманітних зловживань під час їх виробництва і продажу.

Основні засади державної політики щодо регулювання виробництва, оптової і роздрібною торгівлі алкогольними напоями, забезпечення їх високої якості та захисту здоров'я громадян визначають:

– закони України: «Про державне регулювання виробництва та обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту населення від впливу шуму», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження споживання та продажу пива та слабоалкогольних напоїв»;

– постанови Кабінету Міністрів України: «Про затвердження Правил роздрібною торгівлі алкогольними напоями» від 30 липня 1996 р. № 854, «Про затвердження Порядку визначення виробників і покупців спирту та здійснення контролю за його обігом» від 29 серпня 2002 р. № 1266, «Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування населення» від 15 червня 2006 р. № 833;

– розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року» від 30 листопада 2011 р. № 1209-р., а також рішення органів місцевого самоврядування, якими встановлено місця, де обмежено роздрібну торгівлю алкогольною продукцією.

Визначення терміна «алкогольні напої» наведено у Законі України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» [7]. Так, під алкогольними напоями слід розуміти продукти, одержані шляхом спиртового бродіння цукромістких матеріалів або виготовлені на основі харчових спиртів з вмістом спирту етилового понад 1,2 відсотка об'ємних одиниць, які належать до товарних груп Гармонізованої системи опису та кодування товарів під кодами 22 04, 22 05, 22 06, 22 08. Що стосується пива, то й воно відповідно до чинного законодавства сьогодні належить до алкогольних, але має певні особливості торгівлі й оподаткування.

Ураховуючи ситуацію зі зростанням алкоголізму в Україні та статистику правоохоронних органів, органи місцевого самоврядування зобов'язані передбачити досягнення балансу інтересів підприємництва та населення у сфері

профілактики і протидії виявам пияцтва й алкоголізму на території міст, містечок, селищ й інших населених пунктів задля усунення порушень громадського правопорядку у нічний час доби, культивування здорового способу життя.

Водночас Закон України «Про державне регулювання виробництва і обороту спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв і тютюнових виробів» не дає повноважень місцевій владі встановлювати обмеження на торгівлю пива і алкогольних напоїв, окрім святкових днів та масових заходів.

На жаль, регуляторних актів, які діяли б на окремих територіях та метою яких є врегулювання обігу алкогольних напоїв, слабоалкогольних напоїв та пива з урахуванням потреб громад, досі немає.

Альтернативним способом врегулювання цієї проблематики могло б стати внесення змін до законів України: «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» та «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» шляхом введення більш жорстких вимог до місць торгівлі алкогольними, слабоалкогольними напоями та пивом шляхом введення заборони продажу зазначених груп товарів у тимчасових спорудах, передбачивши їх реалізацію виключно в стаціонарних закладах торгівлі.

Також слід було б передбачити ширші повноваження органів місцевого самоврядування щодо регулювання зручного для населення режиму роботи підприємств торгівлі, ресторанного господарства та сфери послуг. Прийняття відповідних регуляторних актів на рівні органів місцевого самоврядування сприятиме припиненню зростання алкогольної залежності серед населення, збереженню здоров'я киян, зменшенню рівня злочинності, забезпечить громадський спокій у нічний час.

Як приклад вирішення проблем регулювання обороту алкогольних та слабоалкогольних напоїв можна взяти проект регуляторного акта — рішення Київської міської ради «Про обмеження реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Києва» [8], який було оприлюднено з метою одержання зауважень і пропозицій громадськості.

Цим документом пропонується:

– обмежити торгівлю алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Києва у стаціонарних об'єктах торгівлі, малих архітектурних формах та у закладах торгівлі, розміщених в окремих будівлях, крім закладів ресторанного господарства, шляхом заборони їх реалізації у період із 22.00 год вечора до 10.00 год ранку щоденно, враховуючи вихідні дні та свята;

– поширити дію цього рішення на всіх суб'єктів господарювання на території міста Києва незалежно від форм власності, які зареєстровані в установ-

леному порядку і мають ліцензію на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями, отриману згідно з вимогами законодавства;

– суб'єктам господарювання міста Києва рекомендувати інформувати покупців про прийняте Київською міською радою рішення щодо заборони реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Києва у період з 22.00 год вечора до 10.00 год ранку щоденно, враховуючи вихідні дні та свята;

– департаменту промисловості та розвитку підприємництва виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) доручити довести вимоги цього рішення до відома всіх суб'єктів підприємницької діяльності на території міста Києва, які підпадають під його дію;

– департаменту освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) доручити провести у шкільних та вищих навчальних закладах всіх рівнів акредитації у місті Києві роз'яснювальну роботу про шкідливий вплив алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на організм людини й переваги здорового способу життя;

– головному управлінню МВС України в м. Києві рекомендувати активізувати роботу щодо посилення контролю за дотриманням вимог статей 178, 182 Кодексу України про адміністративні правопорушення з метою недопущення розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв на вулицях, у закритих спортивних спорудах, у скверах, парках, у всіх видах громадського транспорту та в інших заборонених законом місцях, появи в громадських місцях у нетверезому стані, сприяти захисту населення від шкідливого впливу шуму та дотриманню правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях;

– контролюючим органам рекомендувати вживати заходів до суб'єктів господарювання міста Києва, які порушують заборону обмеження реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива, встановлених цим рішенням, шляхом звернення до відповідного органу ліцензування з рекомендацією щодо позбавлення суб'єкта господарювання ліцензії на право здійснення роздрібної торгівлі алкогольними напоями;

– органу, що здійснює видачу ліцензій на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, рекомендувати здійснити проведення перевірок суб'єктів господарської діяльності міста Києва щодо виконання вимог цього рішення. Про результати таких перевірок інформувати виконавчий орган Київської міської ради (Київську міську державну адміністрацію);

– Київському міському голові рекомендувати протягом місяця розробити та подати Київській міській раді на розгляд план заходів з реалізації цього рішення із залученням правоохоронних органів;

– виконавчому органу Київської міської ради (Київській міській державній адміністрації) доручити щоквартально надавати на розгляд депутатського корпусу Київської міської ради звіт про виконання цього рішення.

У цьому проекті зазначено такі очікувані результати:

1) для населення міста Києва:

- збереження та покращення здоров'я;
- зменшення негативного впливу алкоголю на населення;
- зниження рівня злочинності;

2) для Київської міської ради:

- визнання здоров'я киян найвищою соціальною цінністю;
- реалізація державної політики щодо попередження вживання серед населення алкогольних напоїв, слабоалкогольних напоїв і пива;
- дотримання громадського правопорядку, зменшення кількості правопорушень, скоєних у стані алкогольного сп'яніння;
- зменшення скарг від мешканців міста щодо порушення правил дотримання тиші в громадських місцях;

3) для суб'єктів господарювання:

- підвищення культури обслуговування покупців;
- створення цивілізованих правил торгівлі алкогольною продукцією.

Інший законопроект, що, на нашу думку, заслуговує на увагу й детальний аналіз є внесений до Комітету з питань податкової та митної політики Верховної Ради України народними депутатами України О. К. Кондратюком, О. Р. Абдулліним та іншими авторами «Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення регулювання виробництва та обігу пива, удосконалення окремих положень щодо продажу пива та інших алкогольних напоїв» від 17 червня 2015 р. № реєстрації 2971-1 [9].

На думку авторів, внесення змін до законів «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» та «Про рекламу» дозволить зменшити надмірне регуляторне навантаження, не пов'язане зі збільшенням податкових надходжень від галузі, удосконалити окремі положення щодо продажу пива та інших алкогольних напоїв, уточнити умови здійснення рекламування різних категорій алкогольної продукції.

Проте ключові наслідки змін до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового» не виправдовують цілі прийняття цього законопроекту. Колізія полягає в тому, що Законом від 28 грудня 2014 р. № 71-VIII до Закону «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» [10] внесено зміни, відповідно до яких пиво

прирівнюється до алкогольних напоїв, і щодо порядку його виробництва та реалізації повною мірою поширюються вимоги цього Закону. Зазначені зміни набувають чинності з 1 липня 2015 р. (абз. 2 п. 1 Прикінцевих положень Закону від 28 грудня 2014 р.). У свою чергу проектом пропонується внести зміни.

Внесення запропонованих змін до Закону «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» із одночасним віднесенням алкогольних напоїв та тютюнових виробів» у цілому до чинної наразі редакції Закону «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів», якими з 1 липня 2015 р. для пивоварної галузі скасовуються: атестація виробництва; сертифікація та підтвердження відповідності продукції; ліцензування виробництва; регулювання Кабінетом Міністрів України мінімальних оптово-відпускних або роздрібних цін тощо.

Однак при цьому пиво все рівно «залишатиметься» алкогольним напоєм. А отже й вимоги щодо оподаткування (сплати акцизного збору, митних платежів та ін.) пивоварної галузі залишаться такими ж, як і для алкогольних напоїв, оскільки жодних змін до Податкового кодексу України проектом не пропонується.

Те саме стосується й відсутності змін до Кримінального кодексу і Кодексу України про адміністративні правопорушення, якими встановлюється відповідальність за певні порушення законодавства у сфері обігу алкогольних напоїв (ст. 156² КУпАП «Порушення встановленого порядку промислової переробки, зберігання, транспортування або знищення конфіскованих спирту, алкогольних напоїв чи тютюнових виробів», ст. 204 КК «Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів» та ін.).

Отже, для досягнення мети проекту більш доцільним було б внесення змін до Закону від 28 грудня 2014 р. № 71-VIII (щодо скасування норм, які стосуються внесення змін до Закону «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів», стосовно віднесення пива до алкогольних напоїв, які мали набути чинності з 1 липня 2015 р.).

Крім того, відповідних змін потребують окремі положення Закону «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» та Податкового кодексу України, які були запроваджені до цих законодавчих актів на підставі Закону від 28 грудня 2014 р. № 71-VIII, і які наразі вже є чинними. Адже від-

несення законодавцем пива до алкогольних напоїв призведе до низки законодавчих колізій у сфері правового регулювання порядку виробництва та обігу пива (як алкогольного напою), створить тим самим реальні підстави для корупційних зловживань у цій сфері. Крім того, у ч. 14 ст. 15 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» зазначено, що «...виробники пива здійснюють поставку пива суб'єктам господарювання оптової і роздрібною торгівлі та іншим українським споживачам за наявності ліцензії на оптову торгівлю». Однак до ч. 5 ст. 15 Закону, де передбачені ставки плати за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями (500 000 грн на рік), законопроектом відповідних змін не передбачено. Тобто у разі прийняття законопроекту у пропонованій редакції, за отримання такої ліцензії виробники пива будуть сплачувати нарівні з виробниками інших алкогольних напоїв. Встановлення однакових ставок плати за ліцензію на право оптової торгівлі пивом та іншими алкогольними напоями фактично зводить «нанівець» мету законопроекту та створює передумови для виникнення значних корупційних зловживань у сфері ліцензування оптової торгівлі пивом.

Тому ми підтримуємо думку експертів цього законопроекту й вважаємо, що його прийняття у пропонованій редакції є юридично необґрунтованим та сприяє виникненню певних корупційних ризиків. Відповідних змін потребує Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28 грудня 2014 р. № 71-VIII (щодо скасування норм, які стосуються внесення змін до Закону «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів», стосовно віднесення пива до алкогольних напоїв, які мали набути чинності з 1 липня 2015 р.).

Змін потребують також окремі положення Закону «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» та Податкового кодексу України, які були запроваджені до цих законодавчих актів на підставі Закону України від 28 грудня 2014 р. № 71-VIII, і які наразі вже є чинними.

Варто зауважити, що у 2016 році після прийняття змін до Податкового кодексу України щодо підвищення акцизного збору на алкогольні напої від 50% до 300% є велика загроза, що невеликі й середні винокурні та пивоварні «відійдуть у тінь» і будь-які зміни до врегулювання їх діяльності стануть не потрібними, адже держава не буде повною мірою регулювати цей ринок.

Висновки. У цілому можна визначити чотири ключових правових інструменти, що здійснюють найбільш дієвий вплив на процеси реалізації алкогольних напоїв як виду господарської діяльності.

По-перше, нормативне визначення обсягу поняття «алкогольні напої» і насамперед включення або невключення до нього пива та інших видів відповідної товарної номенклатури. Отже, визначається масштаб застосування відповідного правового режиму їх обігу.

По-друге, це ліцензійні вимоги та їх зміст, що визначають режим входження до відповідного ринку.

По-третє, характер розподілу повноважень органів публічної влади щодо регламентації відносин обороту алкогольних напоїв між органами держави та органами місцевого самоврядування.

По-четверте, це особливості оподаткування обороту алкогольних виробів, де центральне місце посідає адекватність розмірів податкових, зокрема акцизних ставок.

Використовуючи саме ці засоби здійснення державою організаційно-господарського впливу на сферу обігу алкогольних напоїв, публічна влада потенційно може кваліфіковано проводити державну політику в цій сфері господарювання, узгоджуючи публічні та приватні інтереси щодо неї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дєткова Л. А. Деякі питання державного регулювання виробництва та обігу алкогольних напоїв і тютюнових виробів в Україні [Електронний ресурс] / Л. А. Дєткова // Актуал. пробл. держави і права. – 2005. – С. 295–299. – Режим доступу: <http://www.apdp.in.ua/v24/44.pdf>.
2. Голик В. Що робити з акцизом / В. Голик // Алкоголь і тютюн України. – 2000. – жовт.-листоп. – С. 30–33.
3. Дрига А. Б. Активізація акцизного оподаткування в регулюванні соціальних процесів / А. Б. Дрига // Фінанси України. – 2001. – № 5. – С. 98.
4. Гончарук В. Я. Правове регулювання виробництва і обігу спиртних напоїв у Російській імперії в другій половині XIX – на початку XX ст. (на матеріалах українських губерній) : дис. ... канд. юрид. наук / В. Я. Гончарук ; Ун-т внутр. справ. – Х., 2001. – 228 с.
5. Крушельницька Т. П. Акцизне оподаткування алкогольно-тютюнової продукції як чинник гарантованих надходжень до державного бюджету / Т. П. Крушельницька // Статистика України. – 2003. – № 3. – С. 57–62.
6. Задихайло Д. В. Правові засади формування та реалізації економічної політики держави : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / Д. В. Задихайло ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х., 2013. – 38 с.
7. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів : Закон України від 19 грудня 1995 р. № 481/95 // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – № 46. – Ст. 345.
8. Про обмеження реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива на території міста Києва [Електронний ресурс] : проект рішення Київської міської ради. – Режим доступу: <http://kievcity.gov.ua>.

9. Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення регулювання виробництва та обігу пива, удосконалення окремих положень щодо продажу пива та інших алкогольних напоїв [Електронний ресурс] : законопроект від 17.06.2015 р. №2971-1. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webp_r0c4_1?pf3511=55618.
10. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи [Електронний ресурс] : Закон України від 28 грудня 2014 р. № 71-VIII. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.
11. Орленко В. І. До питання щодо критеріїв якості законів України в сфері торгівлі / В. І. Орленко // Державне регулювання торгівлі в ринкових умовах : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 24–26 жовт. 2001 р. / відп. ред. А. А. Мазаракі. – К., 2001. – С. 41.
12. Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування обігу спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів : Закон України від 18 листопада 2004 р. №2189-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – №4. – Ст. 91.

REFERENCES

1. Detkova L. A. (2005) Deyaki pitannya derzhavnogo reguluyannya virobnitstva ta obigu alkogolnih napoyiv i tyutyunovih virobiv v Ukrayini. Aktualni problemi derzhavi i prava. Retrieved from: <http://www.apdp.in.ua/v24/44.pdf>.
2. Golik V. (2000) Scho robiti z aktsizom. Alkogol i tyutyun Ukrayini.
3. Driga A. B. (2001) Aktivizatsiya aktsiznogo opodatkovannya v reguluyanni sotsialnih protsesiv. Finansi Ukrayini.
4. Goncharuk V. Ya. (2001) Pravove reguluyannya virobnitstva i obugu spitnih napoyiv u Rosiyskiy Imperiyi v drugiy polovini XIX – na pochatku XX st. (na materialah ukrayinskih guberniy) : Dis... kand. yur. nauk / U-nt vnutrish. sprav. H.
5. Krushelnitska T. P. (2003) Aktsizne opodatkovannya alkogolno-tyutyunovoyi produktsiyi yak chinnik garantovanih nadhodzhen do derzhavnogo byudzhetu. Statistika Ukrayini.
6. Zadihaylo D. V. (2013) Pravovi zasadi formuvannya ta realizatsiyi ekonomichnoyi politiki derzhavi: avtoreferat dis. d-ra yurid. nauk. H.
7. Pro derzhavne reguluyannya virobnitstva i obigu spirtu etilovogo, konyachnogo i plodovogo, alkogolnih napoyiv ta tyutyunovih virobiv: Zakon Ukrayini vid 19 grudnya 1995 roku 481/95 // Vidomosti Verhovnoyi Radi Ukrayini. 1995. 46. St. 345.
8. Pro obmezheniya realizatsiyi alkogolnih, slaboalkogolnih napoyiv ta piva na teritoriyi mista Kieva : proekt rishennya Kiyivskoyi miskoyi radi. Retrieved from: <http://kievcity.gov.ua>
9. Pro vnesennya zmin do deyakih zakoniv Ukrayini schodo sproschennya reguluyannya virobnitstva ta obigu piva, udoskonalennya okremih polozhen schodo prodazhu piva ta inshih alkogolnih napoyiv: zakonoproekt vid 17.06.2015 r. Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webp_r0c4_1?pf3511=55618.
10. Pro vnesennya zmin do Podatkovogo kodeksu Ukrayini ta deyakih zakonodavchih aktiv Ukrayini schodo podatkovoyi reformi: zakon Ukrayini vid 28 grudnya 2014 roku 71-VIII

11. Orlenko V. I. (2001) Do pitannya schodo kriteriyiv yakosti zakoniv Ukrayini v sferi torgivli. Derzhavne reguluyuvannya torgivli v rinkovih umovah: Materiali mizhnar. nauk.-prakt. konf. K.
12. Pro vnesennya zmin do deyakih zakoniv Ukrayini schodo vporyadkuvannya obigu spirtu, alkogolnih napoyiv i tyutyunovih virobiv: Zakon Ukrayini vid 18 listopada 2004 roku 2189. Vidomosti Verhovnoyi Radi Ukrayini. 2005. 4. St. 91.

Стаття надійшла до редакції 26.10.2015.

Р. А. ЦЫГАНОК

соискатель кафедры хозяйственного права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, Харьков

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРОИЗВОДСТВА И ОБОРОТА ВОДОЧНЫХ ИЗДЕЛИЙ В УКРАИНЕ

В статье раскрыты основные проблемы правового регулирования производства и оборота водочных изделий в современной Украине и определены основные пути их решения. В связи с этим рассмотрены основные правовые средства государственного регулирования в данной сфере хозяйственной деятельности. Внесены предложения по совершенствованию применения соответствующих средств регулирования на рынке водочных изделий.

Ключевые слова: правовое регулирование, государственная политика в сфере торговли алкогольными напитками, производство алкоголя, торговля водочными изделиями, акцизный сбор на алкогольные изделия.

R. O. TSYHANOK

PhD. Student of the Economic Law Department, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv

THE CURRENT STATE OF LEGAL REGULATION OF PRODUCTION AND TURNOVER OF VODKA PRODUCTS IN UKRAINE

Problem setting. Legal regulation of the activity of enterprises related to production and turnover of vodka beverages should coordinate several complicated tasks: pumping up the budget; preservation of physical and spiritual health of the nation; protection of the population from consumption of bad-quality products, etc.

Recent research and publications analysis. V. Holyk, V. Honcharuk, A. Dryha, L. Detkova, T. Krushelnyska research particular aspects of development of the alcoholic products market. Nevertheless, dynamic development of production and turnover of alcoholic and low-alcoholic beverages causes a need for new legal approaches.

Paper objective. The article objective is to analyze the current state of the legal regulation of the economic activity related to production and turnover of alcoholic products in Ukraine and to indicate tendencies concerning the further regulation and development of this branch.

Paper main body. Taking into account the situation of increasing alcoholism in Ukraine and the statistics of the law-enforcement bodies, the local self-governing bodies must facilitate achievement of the balance of interests of the entrepreneurs and the population in this area in order to eliminate disturbance of public peace and to conduce to a healthy way of life.

Amending the Law of Ukraine «On Public Regulation of Production and Turnover of Ethyl, Cognac, and Fruit Alcohol, Alcoholic Beverages, and Tobacco Products» would be one of regulation methods. These amendments should consist in setting stringent requirements for places of trade of alcoholic, law-alcoholic beverages, and beer and imposing prohibition on selling the mentioned product groups at temporary structures.

Conclusions of the research. There are four key legal instruments, which considerably affect processes of selling alcoholic beverages as a type of the economic activity: normative defining a scale of a concept «alcoholic beverages»; license requirements, which determine the regime of entering a corresponding market; an extent of division of governmental body powers aimed at regulation of alcoholic beverages turnover; taxation of alcoholic beverages, which should take into consideration the adequacy of tax and excise rates.

Short Abstract to an article

Abstract. The article considers the main matters of the legal regulation of production and turnover of vodka products in Ukraine and indicates the main ways of settling these matters. The author has determined the main legal measures of public regulation in this economic activity area. The author has suggested ways of improvement of application of the corresponding regulative measures in the alcoholic beverages market.

Key words: legal regulation, state policy in the area of alcoholic beverages trade, alcohol production, vodka products trade, excise duty on alcoholic products.